

FRA METOD PULJIĆ

(1912.-1945.)

Fra Metod Puljić, krsnim imenom Andrija, rođen je u selu Vašarovići, u zaseoku Puljići, u drevnoj župi Veljaci. Naime, u Matici krštenih župe Veljaci, sv. VI, za god. 1912., pod br. 107, upisano je krštenje Andrije Puljića, sina Ante i Matije rođ. Mušan,¹ nastanjenih u Vašarovićima; rođen je i kršten istoga dana, 24. studenog 1912., a krstio ga je fra Ferdo Jukić, veljački župnik.² U opasci je zapisano da je položio svečane zavjete u Mostaru. Andrija je treće od šestoro djece. U Stanju duša sv. I, na str. 644, piše da je Andrija krizman 19. lipnja 1923., te da je položio svečane zavjete 18. kolovoza 1935. Također je naknadno suhom olovkom upisano: *Poginuo kod Krapine.*³

Školovanje

Andrija je odrastao u rodnome selu, te pohađao pučku školu u Grabu, susjednom selu, kako on sam navodi u Osobniku iz 1944. godine.⁴ Nakon toga se upisao na širokobriješku franjevačku gimnaziju.

U dopisu direktora gimnazije fra Pave Dragičevića od 10. srpnja 1925., kojim obavještava Provincijalat u Mostaru o đacima koji su položili prijemni ispit i primljeni u gimnaziju u sjemenište, pod br. 17 navodi Andriju Puljića Antina iz Vašarovića,

1 Njegova majka preminula je u veljači 1954. O tome je Provincijalat 20. veljače 1954. obavijestio samostan na Humcu uz napomenu da se za nju obave propisane molitve, kako je bilo uobičajeno. Gvardijan fra Eugen Tomić ml. javio je 8. ožujka 1954. da su za nju obavljene propisane molitve (Arhiv Provincije: SP, sv. 160, ff. 62, 75).

2 Matica krštenih župe Veljaci, sv. VI, god. 1912., br. 107.

3 Stanje duša župe Veljaci, sv. I, str. 664.

4 Arhiv Provincije: Osobnik, f. 284.

rođenog 24. studenog 1912. Primljen je uvjetno, tj. morao je još polagati ispite za prvi razred.⁵ Andrija je u trećem razredu 1927./28. školske godine. U razredu je bilo 18 učenika, a razrednik je bio dr. fra Mladen Barbarić. Andrija je imao osrednje ocjene: vladanje i vjeronauk 5, a ostali predmeti uglavnom 3 (hrvatski, latinski, grčki, francuski, matematika i fizika) i 4 (zemljopis, povijest i crtanje).

Gledajući prema prosjeku ocjena u 5. i 6. razredu gimnazije, Andrija je bio dobar učenik, uzorna vladanja,⁶ s popravnim ispitom iz matematike.⁷ Andriju Puljića spominje se u Ljetopisu gimnazije krajem siječnja 1931. povodom jednog vršnjačkog sukoba s Nikolom i Cvjetanom Ravličem. Razrednik fra Marijan Zubac, pošto je ispitao slučaj, predložio je kaznu otpuštanja iz sjemeništa i gimnazije za Nikolu Ravlića, dok su drugi Ravlič i Puljić kažnjeni blažom kaznom.⁸

Andrija Puljić se nalazi u popisu kandidata za novicijat koje Provincijalatu na dan 13. lipnja 1931. šalje prefekt đaka fra Viktor Nuić st. Nakon svršenog novicijata na Humcu (1931./32.) Andrija se ponovno vraća u školske klupe na Široki Brijeg, ali sada s novim imenom - fra Metod. Viši tečajni ispit ili veliku maturu fra Metod je položio u lipnju 1934. i tako stekao uvjete za upis na Bogoslovni fakultet u Mostaru.⁹

Novicijat, redovništvo i svećeništvo

Dana 6. kolovoza 1931. provincijal fra Dominik Mandić u novicijat prima 11 kandidata, među kojima je i Andrija Puljić koji dobiva redovničko ime fra Metoda,¹⁰ te odlazi u samostan na Humcu, koji je ujedno i kuća novicijata. Zbog ulaska u novicijat Andrija nije pristupio popravnom ispitu u rujnu 1931.¹¹ Nakon završenog novicijata i položenih privremenih zavjeta 7. srpnja 1932., sada s redovničkim imenom fra Metod, nastavlja i uspješno završava 7. razred i maturu, kako je naprijed rečeno.

S njim su u novicijatu bili sljedeće kolege: fra Vinko Petrović, otpušten 1933.; fra Efrej Juričić, napustio 1935.; fra Kornelije Ravlič, otišao u Ameriku, te se 1949. sekularizirao i umro kao svjetovni svećenik. Sljedeći franjevci su ostali i kao takvi preminuli: fra Gojko Stojić, umro kao mladi svećenik u Mostaru 1942.; fra Bogomir Zlopaša st., umro kao mladi svećenik u Novom Marofu 1942. Rat su preživjeli

5 Ante MARIĆ, *Franjevačka klasična gimnazija na Širokom Brijegu*, sv. 2, Mostar, 2011., str. 173.

6 *Isto*, str. 271.

7 *Isto*, str. 484.

8 *Isto*, str. 505.

9 *Isto*, str. 271, 480, 484, 505, 515, 622.

10 Robert JOLIĆ, *Novicijat hercegovačkih franjevaca*, Mostar, 2009., str. 154.

11 A. MARIĆ, *Franjevačka klasična gimnazija na Širokom Brijegu*, sv. 2, str. 527.

i preminuli kao franjevci-svećenici: fra Bogdan Ćubela, umro u Konjicu 1979.; fra Krsto Ravlić, umro u splitskoj bolnici 1993.; fra Dionizije Lasić, umro u Zagrebu 1997., inače živio u Rimu, pa u Americi i Kanadi. Partizani su osim fra Metoda ubili i fra Branimira Šuška, u Sloveniji u svibnju 1945., i fra Jenku Vasilja, također u svibnju 1945. godine.¹²

Po svršetku novicijata fra Metod je 7. kolovoza 1932. s kolegama položio prve privremene zavjete u ruke provincijala fra Dominika Mandića. Doživotne zavjete fra Metod polaže u Mostaru 18. kolovoza 1935. u ruke provincijala fra Mate Čturića. Svete redove podijelio mu je mostarsko-duvanjski biskup fra Alojzije Mišić u Mostaru: subđakonat 20. veljače 1937., đakonat početkom svibnja 1937., a prezbiterat 23. svibnja 1937. Mladu misu proslavio je u rodnim Vašarovićima 20. lipnja 1937.¹³

Bogoslovni studij

Prvi semestar filozofsko-teološkog studija fra Metod Puljić upisuje na Franjevačkoj bogosloviji u Mostaru u jesen 1934.¹⁴ Tu je studirao tri godine. U zimskom semestru 1934./35. polagao je ispite i dobio ocjene: apologetika (8¾), povijest Crkve (9), spekulativna filozofija (7), hebrejski jezik (7) i ascetika (8¼). Vladanje: vrlo dobro - *laudabilis* (2). U ljetnom semestru slično: apologetika (8¾), povijest Crkve (9), filozofija (7½), hebrejski jezik (7½), ascetika (8). Zimski semestar 1935./36. godine: Sveto pismo (8¾), dogmatska teologija (8¾), moralna teologija (9), kanonsko pravo (8½), povijest Crkve (9½), etika (7½) i ascetika (8¾). Ljetni semestar: Sveto pismo (8), dogmatska teologija (8¾), moralna teologija (8½), kanonsko pravo (9), povijest Crkve (9¼), filozofija (7) i ascetika (6½). Vladanje: uzorno - *exemplaris* (1). Zimski semestar 1936./37. godine: Sveto pismo (8¼), dogmatska teologija (8½), moralna teologija (9), kanonsko pravo (9), povijest Crkve (9), katehetika (9) i filozofija (7¾). Ljetni semestar: Sveto pismo (7¾), dogmatska teologija (7¾), moralna teologija (8¾) i kanonsko pravo (9).¹⁵ Tako bi se moglo reći da je fra Metod bio vrlo dobar student. Ipak je vrlo vjerojatno da bi on - da je uživao - djelovao u pastoralu i teško da bi bio slat na daljnje studije, kako bi mogao biti predavač na gimnaziji ili na bogosloviji.

12 R. JOLIĆ, *Novicijat hercegovačkih franjevaca*, str. 154.

13 Arhiv Provincije: Imenik franjevaca, str. 55, br. 488; usp. Robert JOLIĆ, *Leksikon hercegovačkih franjevaca*, II. izdanje, Mostar, 2023., str. 343.

14 Pavao KNEZOVIĆ, *Studij bogoslovije u Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji 1860.-1945.*, Mostar, 2012., str. 349.

15 Arhiv Provincije: Liber classificationum seminarii theologici in Mostar ab an. 1895, ff. 71, 74, 77, 80, 83, 85.

U međuvremenu je fra Metod u ljeto 1935. bio u Banovinskoj bolnici u Sarajevu, ali nije jasno o kojoj je bolesti riječ. U bolnici je boravio 10-15 dana u srpnju i kolovozu 1935.¹⁶

Nakon završene treće godine studija u Mostaru fra Metod je zaređen za svećenika 24. svibnja 1937., a nakon toga je upućen na nastavak studija u Belgiju u Bruxelles, gdje provodi sljedeće dvije godine.¹⁷ Provincijal je 10. srpnja 1937. tražio od generala Reda obedijencije za svećenike koji će studirati u inozemstvu: fra Metod Puljić i fra Bogdan Čubela u Bruxellesu; fra Bogomir Zlopaša i fra Dionizije Lasić u Schwazu; fra Branko Šušak, fra Gojko Stojić i fra Kornelije Ravlić u Lyonu, a fra Jenko Vasilj u Parizu.¹⁸

Prema izvješću koje upućuje gvardijan, magistar klerika i lektori iz samostana u Bruxellesu, gdje je fra Metod nastavio svoj studij kao svećenik, a koje su uputili Provincijalatu u Mostaru 23. prosinca 1937., ocjenjuju ga pomalo lijenim. Na njegov redovnički život nemaju nikakvih primjedbi.¹⁹ No, u pismu koje nakon božićnih blagdana piše meštar bogoslova fra Leonidus hercegovačkom provincijalu, hvali fra Metoda, kaže da su svi zadovoljni s njima i da ga svi vole, te da su lektori malo pretjerali sa spomenutom ocjenom (*aliquantulum piger*, ponešto trom, lijen), jer je razlog još nedovoljno poznavanje francuskoga jezika. Također spominje kako mu je dopustio da božićnih dana posjeti sunarodnjake, Hrvate na privremenom radu u Belgiji. "Dopustio sam mu da tijekom božićnih praznika ode pozdraviti i utješiti sunarodnjake u industrijskim središtima gdje imamo samostane u Liegeu i Chareloi." ²⁰ U drugom izvješću, na kraju akademske godine, od 15. srpnja, lektori ga ocjenjuju s "magis studiis intentus", a u popratnom pismu fra Leonidus piše kako je fra Metoda dobro napredovao u francuskom jeziku, ali da još treba puno učiti, te ga mogao govoriti s lakoćom.²¹

Fra Metod se iz Bruxellesa vraća u Mostar u proljeće 1939. Od Provincijalata u Bruxellesu 9. svibnja 1939. prima 60 misnih intencija, o kojima sutradan obavještava i Provincijalat u Mostaru, od kojih će mu stipendij poslužiti za troškove puta prema Hercegovini. A on se obavezuje da prema prethodnom dogovoru odsluži zadužene mise što prije.²²

O fra Metodu je ovako zabilježio njegov školski kolega fra Častimir Majić, mlađi od njega dvije godine:

16 Arhiv Provincije: SP, sv. 109, ff. 66, 70, 306-312.

17 P. KNEZOVIĆ, *Studij bogoslovije u Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji 1860.-1945.*, str. 382.

18 Arhiv Provincije: SP, sv. 119, f. 441.

19 Arhiv Provincije: SP, sv. 123, ff. 59-60.

20 Arhiv Provincije: SP, sv. 124, f. 422.

21 Arhiv Provincije: SP, sv. 124, f. 423.

22 Arhiv Provincije: SP, sv. 126, ff. 587-588.

Godinama smo dijelili zajedničku sudbinu u gimnaziji na Širokome Brijegu, te u bogosloviji u Mostaru. On je po naravi bio iskreno otvoren prema svima, posebno prema sjemeništarcima i bogoslovima. Svojom marljivošću i upornošću stjecao je potrebno znanje i u društvu bio ugodan sugovornik. Volio je šport i zabavu kao dio dnevne dokolice iza napornih satova školske pripreme za sljedeći dan nastave.²³

Pastoralno djelovanje u Hercegovini

Fra Metod po povratku najprije kratko djeluje kao kapelan na Humcu (1939./40.) i u Mostaru (1940./41).²⁴ Dok je bio na Humcu, provincijal je 23. srpnja 1939. naredio gvardijanu da 6. kolovoza pošalje u Gradniće fra Metoda Puljića da rekne pučku misu, jer je župnik fra Mile Miloš bio na liječenju.²⁵ Fra Metod je položio jurisdikcijski ispit krajem listopada 1939., pa je Biskupski ordinarijat njemu i fra Jenku Vasilju dao jurisdikciju 2. studenog 1939.²⁶ Kao kapelan u Mostaru fra Metod je 24. listopada 1940. imenovan vjeroučiteljem u Raštanima.²⁷

Nakon samo dvije godine misništva, u prvoj ratnoj godini, fra Metod je 1941. godine imenovan župnikom u brdskoj župi Izbično ponad Širokog Brijega. To je bila još dosta mlada župa, osnovana tek 1917. godine. Župna kuća sagrađena je nakon dosta nesporazuma između župljana i tadašnjeg župnika tek 1923. godine. Pretpostavljamo da je bila dosta slabo namještena i opremljena.²⁸ Već 20. siječnja 1942. fra Metod piše Provincijalatu u Mostaru o potrebnome inventaru u župnome stanu. Iz pisma o potrebnim stvarima vidimo kako je župni stan u Izbičnu gotovo bez pokućstva, a mladom župniku je stalo da kuća bude udobna i funkcionalna.²⁹ Iduće godine, 2. prosinca 1943., novoizabrani provincijal fra Leo Petrović piše telegram fra Metodu spominjući neko ranije pisanje; dopis donosimo u cijelosti: "Dragi moj fra Metode! Tebi je otišlo ono pismo, samo da znaš, što sam drugima pisao. Znam, što si Ti učinio za našu zajednicu. Hvala Ti na spremnosti i daljnega pomaganja, ako bi bilo moguće i potrebno. Da je nama još naših Metoda, mnogo bi se lakše promećalo."³⁰ U teškim ratnim vremenima, kada je vladala posvemašnja

23 Častimir MAJIĆ, *U nebo zagledani. Crctice o 66 hercegovačkih franjevaca, komunističkih žrtava koje poznavah*, Široki Brijeg - Zagreb, 2011., str. 191.

24 R. JOLIĆ, *Leksikon hercegovačkih franjevaca*, II. izdanje, str. 343.

25 Arhiv Provincije: SP, sv.127, f. 248.

26 Arhiv Provincije: SP, sv. 128, ff. 214, 234.

27 Arhiv Provincije: SP, sv. 131, f. 313.

28 Vidi ovdje životopis fra Jozе Bencuna, str. 139-142; usp. Franjo MABIĆ, *Izbično (povijest, monografija i kronika župe)*, Izbično, 2008.

29 Arhiv Provincije: SP, sv. 135, f. 103.

30 Arhiv Provincije: SP, sv. 141, f. 320.

oskudica zbog prekinutih komunikacija opskrbe, kriza je bila posebno u odgojnim kućama - samostanima na Širokome Brijegu, Humcu i Mostaru, gdje je trebalo prehraniti i obući tolike, stoga je svaka pomoć sa župa dobro došla. Premda su i župe vjerojatno bile prilično iscrpljene, jer je radna snaga bila uglavnom regrutirana, a hercegovačka zemlja, ionako škrta, nije imala što previše ponuditi, fra Metod se i u takvim vremenima dobro snalazio. Očito je bio pragmatičan čovjek, sposoban obaviti konkretne poslove za Provinciju.

Čini se da je upravo ta fra Metodova pragmatičnost bila razlog da - po provincijalovu nalogu s početka svibnja 1944.³¹ - iz Izbična pođe u Zagreb, kako bi za potrebe braće u Hercegovini nabavljao potrepštine. U Izbičnu ga je zamjenjivao fra Nevinko Mandić. Nije jasno kada je on točno pošao u Zagreb, ali nalazimo njegov brzozjav od 28. svibnja 1944. kojim obavještava provincijala da je "roba nađena ali nema novaca".³² Provincijal 1. lipnja 1944. piše fra Metodu kako mu je poslao novac, te da je najpotrebnije nabaviti štof za habite, a on neka prijevoz organizira kako mu se učini da je najbolje. Također ga obavještava da je u Hercegovini velika suša, a samim time velika nevolja i glad.³³ Opet 13. lipnja javlja provincijal u pismu da kupi 200 m platna za habite, ali i drugo što mu se učini zgodno i potrebno neka nabavi.³⁴ Fra Metod piše dva brzozjava, jedan 8. lipnja, a drugi 13. lipnja u kojemu obavještava provincijala o materijalu koji je pronašao, posebno o platnu.³⁵ A provincijal fra Leo Petrović mu odobrava istoga 13. lipnja da kupi "deset peča. Sukno za habite najpotrebnije".³⁶

Fra Metod se krajem lipnja ili pak početkom srpnja 1944. vratio iz Zagreba u Hercegovinu. O tome svjedoči nekoliko sačuvanih dopisa. Tako je 28. srpnja 1944. pisao da kod njega u Izbičnu još od 17. travnja borave dvojica svećenika studenata: fra Jakov Lovrić i fra Tihomir Zubac. Fra Metod piše pismo provincijalu o njihovu boravku, uzornu vladanju i marljivom učenju za jurisdikcijski ispit, te ispostavlja račun za njihove troškove za stvari nabavljene izvana, koji se ima odbiti od duga župe Izbično Provinciji.³⁷ To je očito bio dug za prije spomenuti kućni namještaj.

Provincijal je 11. listopada 1944. poslao Biskupskom ordinarijatu svjedodžbu o polaganju jurisdikcijskog ispita devetorice svećenika, članova Provincije, među kojima je i fra Metod Puljić.³⁸ On sredinom listopada, opet po provincijalovu na-

31 Provincijal fra Leo Petrović je od Velike župe Hum sa sjedištem u Mostar u 9. svibnja 1944. zatražio propusnica za fra Metoda Puljića za put u Zagreb i Koprivnicu (Arhiv Provincije: SP, 142, f. 531).

32 Arhiv Provincije: SP, sv. 143, f. 70.

33 Arhiv Provincije: SP, sv. 143, f. 87.

34 Arhiv Provincije: SP, sv. 143, f. 145.

35 Arhiv Provincije: SP, sv. 143, ff. 114, 142.

36 Arhiv Provincije: SP, sv. 143, f. 145.

37 Arhiv Provincije: SP, sv. 143, ff. 385-386.

38 Arhiv Provincije: SP, sv. 144, ff. 477-478.

logu, ponovno putuje u Zagreb. Odatle piše provincijalu fra Leu Petroviću pismo datirano 27. listopada 1944. o tome kako je sretno stigao vlakom preko Sarajeva, gdje je imao nekih neprilika, konačno u Zagreb. Piše kako se tamo nalazi već dva tjedna kod fra Trpimira Muse, u rezidenciji hercegovačkih franjevaca u Zagrebu. Fra Metod javlja Provincijalu da je već pronašao štof za gaće i košulje, štof za habite i štof za hlače, te ishodio potrebne dozvole ministarstva; sve to vrlo mnogo košta pa traži odluku kako dalje postupati, jer su teška vremena i šteta bi bilo propustiti takvu prigodu.³⁹

Smrt u proljeće 1945.

Ostaje nejasno, je li se fra Metod opet vratio u Hercegovinu ili je pak kraj rata dočekao u Zagrebu. Nakon stravičnih partizanskih zločina koji su se već u veljači dogodili u Hercegovini, u travnju i početkom svibnja, hrvatska se vojska i tisuće civila u strahu povlače prema Sloveniji, odnosno Austriji, očekujući od Saveznika međunarodnu zaštitu. Nakon pokolja na Blajburškom polju, preživjeli, među njima i fra Metod, nastavljaju "križni put", u kojem će mnogi povratnici skončati na raznim stratištima diljem Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine. Skupina franjevaca i drugih svećenika, u kojoj se našao i fra Metod, konačno će završiti u samostanu u Krapini, koji je služio kao OZN-in zatvor, odakle će biti odveden bez ikakva suda na stratište u Lepu Bukvu s ostalim svećenicima i redovnicima zatvorenima u krapinskom franjevačkom samostanu.

Svi oni odvedeni su iz franjevačkog samostana u Krapini u noći s 4. na 5. lipnja. Kako svjedoči jedan od očevidaca, Fran Živičnjak, prevezeni su kamionima, u kojima je s njih skinuto redovničko odijelo, povezani žicom i dovedeni pred unaprijed iskopanu jamu, gdje su strijeljani, bez ikakva suda. Djeca su pronašla dijelove njihovih krunica, medaljica, komada redovničke odjeće i odnijela u franjevački samostan u Krapini, gdje se i danas čuvaju.⁴⁰ Njihovi posmrtni ostatci su ekshumirani iz jame označene kao IVd i prenesene na patologiju u Zagreb. Na koncu su ti posmrtni ostatci 22. listopada 2005. ukopani u novosagrađene kriptе crkve Kristova uskrsnuća u Macelju što su za to predviđene u župi Đurmanec. Tom prigodom slavljena je sveta misa i obavljen dostojanstveni sprovodni obred što ga je predvodio sam nadbiskup zagrebački, kardinal Josip Bozanić.⁴¹

39 Arhiv Provincije: SP, sv. 143, f. 84.

40 Ante MARIĆ, "Poznata ukopna mjesta ubijenih hercegovačkih franjevaca," *Stopama pobijenih*, br. 1/2014., str. 22-24.

41 "Dokumenti o događajima u Lepoj Bukvi - Maceljskoj šumi 4./5. lipnja 1945.," str. 16 i 17. Isto u *Stopama pobijenih*, br. 1, 2008., str. 5-9.

Kronika franjevačkog samostana u Krapini, koju je pisao fra Ostijan Ostrugnaj, detaljno opisuje događaje iz tih turobnih dana, te potvrđuje mučeničku smrt svećenika koji su neko vrijeme boravili u krapinskom samostanu. Piše o bijegu tisuća i tisuća hrvatskih vojnika i civila, među kojima je bilo i svećenika, o njihovu povratku u kolonama smrti kao i o tome kako je skupina svećenika, redovnika i bogoslova došla dijelom u franjevački samostan, dijelom u župnu kuću u Krapini. Uskoro su, po naredbi OZN-e, skupljeni na jedno mjesto, to jest u samostan. Bio je 21 svećenik i redovnik, među njima i trojica iz Hercegovačke franjevačke provincije: fra Metod Puljić, župnik, r. 1912.; fra Darinko Mikulić, mladomisnik, r. 1919. i fra Julijan Petrović, bogoslov, r. 1923. Svi su 4. lipnja 1945. išli na saslušanje kod OZN-e. Gvardijan nastavlja:

Morali su si ponesti stvari, ako su htjeli, to je bio znak da se više ne će vratiti. Reklo im se, da će u Varaždin. Površno ih se ispitivalo i onda su ih smjestili u jednu sobu drugog kata. Pod večer ih je posjetio o. gvardijan i donio im za put nešto hrane. Čuvši i vidjevši sve okolnosti, rekao im je da ne će u Varaždin, nego u Macelj. I doista na večer u 10 sati ugasla se sva električna svjetla, čuo se štopot motora njihovog kamiona, te je odjurio put u Macelj, u klaonicu tolikih nevinih žrtava. Prema svim podacima i okolnostima tamo su pogubljeni u noći između 4. i 5. lipnja. Veri martyres pro fide et patria! Orate pro nobis! [Istinski mučenici za vjeru i domovinu! Molite za nas!]⁴²

Ovako je njihovu smrt opisao don Anto Baković:

Jedne noći između 4. i 5. lipnja 1945. izveli su ih u Maceljsku šumu, na mjesto zvano Lepa Bukva, i tamo su ih na grozan način mučili. Morali su sami sebi kopati grob, a onda su im kolcima i motikama razbijali glave. Uz vrisak i jauk sve su ih pobili. Među njima i fra Metoda Puljića.

Na lokalitetima Lepa Bukva, Ilovec i Smiljanova graba kod Krapine nalaze se masovne grobnice tisuća i tisuća Hrvata koje su partizani pobili u svibnju i lipnju 1945., a među njima i 21 svećenika, redovnika i bogoslova.⁴³

Baković pretjeruje kad piše da su im “kolcima i motikama razbijali glave”, ali je činjenica da su brutalno ubijeni nevini ljudi, svećenici i bogoslovi, iz mržnje prema vjeri.

A fra Častimir Majić ovako je, pomalo pjesnički, zapisao o smrti njegovoj i njegove subraće:

42 “Kronika franjevačkog samostana u Krapini, pogl. XXI., Veri martyres pro fides et patria,” str. 104 i 105, pa dalje, prema Ante MARIĆ, *Tragom ubijenih hercegovačkih fratana*, Mostar, 2007., str. 87-89. Prijepis čitave kronike koja se odnosi na navedeni slučaj vidi ovdje u životopisu fra Julijana Petrovića, str. 775-776.

43 Anto BAKOVIĆ, *Hrvatski martirologij XX. stoljeća*, sv. 1, Zagreb, 2007., str. 539.

Kosti su im izmiješane s tisućama umorenih žrtava u istoj jami - jasnom svjedoku groznih vremena komunističkog jednoulja. Poginuli su posve nevini u rascvjetanu mjesecu lipnju plodna i gostoljubiva Zagorja. Njihov izbjeglički put pretvorio se u životnu tragediju koja ih je napokon odvela iz mračne jame u prostore neugasiva svjetla koje u sebi krije mir neba.⁴⁴

Iako je fra Metod Miletić bio prohrvatski nastrojen i radovao se dolasku slobodne hrvatske države, on sigurno nije učinio nikakvo zlo nikome. Zanimljivo je pak da njegovo ime u svom zlobnome pamfletu *Magnum crimen* ne spominje ni Viktor Novak. Evo što o svemu kaže fra Tugomir Soldo u svome osvrtu na Novakove laži:

Nisam siguran, da je ijedan jedini herceg[ovački] fratar bio zakleti ustaša. No, sklon sam vjerovati, da su bili to: pok. Dr Glavaš i prof. Didak Čorić. Ali je sigurno, da su njih dvojica pripremali teren NDH. Isto tako psihologijski je pripremljao teren u jačoj mjeri O. Dr Mladen Barbarić. Zatim O. Bosiljko Vukojević, O. Branko Šušak, koga Novak ne spominje. Isto tako u 1940. g. O. Branko Dr Marić, prof. Bruno Adamčik na Š. Brijegu, koje Novak ne spominje. Zatim O. Metod Puljić, O. G[ojko] Stojić i O. Bogdan Čubela, koje također Novak ne spominje. Vjerujem, da su ovi primali i ustaške letke [1940.] i da su ih dijelili povjerljivim ljudima, izuzevši fra Mladena Barbarića. Za fra Mladena bi to bilo previše neozbiljno. Ali ni za ove druge ne može se reći, da su bili neki fanatici i da su se u tome izlagali. Bili bi pri ruci povjerljivim ljudima i svojim bi prijateljima koji letak dali.⁴⁵

Fra Metoda Puljića ubili su partizani potpuno nevina u 33. godini života, 14. godini redovništva i 8. godini svećeništva. Bio je na početku svoga svećeničkog djelovanja i mogao je katoličkom puku u Hercegovini darovati još puno duhovnih plodova. Zločinačka ruka to je spriječila i zauvijek ga uklonila s lica zemlje.

Fra Stipan Klarić

44 Č. MAJIĆ, *U nebo zagledani*, str. 193.

45 Tugomir SOLDI, "Držanje katoličkog svećenstva u Hercegovini za vrijeme Drugoga svjetskog rata," *Hercegovina franciscana*, br. 7 (2011.), str. 414.

KRVLJU OPEČAĆENI ZA NEBO

Životopisi šezdeset šestorice hercegovačkih franjevaca
ubijenih u Drugom svjetskom ratu i poraću

Priredio:
dr. fra Robert Jolić

Mostar, 2025.